

HOTĂRÂREA nr.45 din 26 septembrie 2019

privind contestarea neînregistrării candidaturii domnului Bogdan Mihail Zamfir la alegerile pentru Președintele României din anul 2019

Publicată în Monitorul Oficial nr.788 din 27.09.2019

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Elena Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ionița Cochințu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluționarea contestației formulate de domnul Bogdan Mihail Zamfir împotriva neînregistrării candidaturii sale depuse cu nr.148/C/BEC/P/2019 din 22 septembrie 2019 la alegerile pentru Președintele României din anul 2019.

2. Contestația a fost înregistrată la Curtea Constituțională la data de 25 septembrie 2019 și formează obiectul Dosarului nr.2504F/2019, la care au fost atașate următoarele documente (în copie sau copie semnată pentru conformitate cu originalul): Adresa de înaintare depusă la Biroul Electoral Central cu nr.148/C/BEC/P/2019; propunerea de candidatură pentru alegerea Președintelui României din anul 2019 depusă la Biroul Electoral Central cu nr.148/C/BEC/P/2019; corespondența cu Autoritatea Electorală Permanentă (cereri și răspuns) înregistrată cu nr.14237 din 10 iulie 2019, respectiv 18 iulie 2019; cerere pentru înregistrarea mandatului financiar depusă la Autoritatea Electorală Permanentă și înregistrată cu nr.664 din 18 iulie 2019; corespondența cu Autoritatea Electorală Permanentă (cereri și răspuns) înregistrată cu nr.15122 din 23 iulie 2019, respectiv din 30 iulie 2019; corespondența cu Autoritatea Electorală Permanentă (cereri și răspuns) înregistrată cu nr.17061 din 26 august 2019, respectiv din 2 septembrie 2019; corespondența cu Autoritatea Electorală Permanentă (cereri și răspuns) înregistrată cu nr.17978 din 5 septembrie 2019, respectiv din 16 septembrie 2019; adresa către Biroul Electoral Central și răspunsul acestuia, înregistrate cu nr.80/C/BEC/P/2019 din 17 septembrie 2019, respectiv din 20 septembrie 2019, prin care a solicitat lămuriri cu privire la locul depunerii documentelor pentru înregistrarea candidaturii și data limită; cartea de identitate.

3. De asemenea, la dosarul cauzei a fost atașată, în copie, Adresa Biroului Electoral Central nr.148/C/BEC/P/2019 din 25 septembrie 2019 prin care i s-a comunicat domnului Bogdan Mihail Zamfir faptul că nu se poate da curs cererii sale, întrucât depunerea și, respectiv, înregistrarea la Biroul Electoral Centrala candidaturilor pentru alegerile pentru Președintele României din anul 2019 se efectuează numai cu respectarea condițiilor prevăzute de Legea nr.370/2004, condiții pe care nu le îndeplinește, întrucât nu a depus documentele necesare însoțite de lista cu semnăturile a cel puțin 200.000 de susținători; aceasta are atașate, în copie, adresa de înaintare depusă la Biroul Electoral Central și propunerea de candidatură, declarația de acceptare a candidaturii, declarația de avere, de interese și pe propria răspundere, lista de susținători cuprinzând zece semnături, cartea de identitate.

4. În temeiul dispozițiilor art.52 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale și ale art.68 alin.(1) din Legea nr.370/2004 pentru alegerea Președintelui României,

contestațiile se soluționează fără înștiințarea părților, cu participarea reprezentantului Ministerului Public, pe baza sesizării și a celorlalte documente aflate la dosar.

5. Domnul Bogdan Mihail Zamfir contestă, în principal, faptul că Biroul Electoral Central nu a emis o decizie de respingere a candidaturii sale care a fost înregistrată cu nr.148/C/BEC/P/2019 din 22 septembrie 2019, decizie pe care să o poată contesta conform legii, respingerea fiind efectuată printr-un act administrativ, context în care solicită, în esență, admiterea înregistrării candidaturii sale la funcția de Președinte a României și admiterea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.4 alin.(2) teza întâi și ale art.27 lit.c) teza finală din Legea nr.370/2004, în ceea ce privește numărul de semnături de susținere a candidaților propuși de partide sau alianțe politice și a celor independenți.

6. În susținerea contestației, mai întâi, prezintă aspecte cu privire la demersurile efectuate atât anterior depunerii candidaturii, cât și cu privire la depunerea candidaturii, sens în care arată că a înaintat Biroului Electoral Central documentele menționate în Legea nr.370/2004, anexând, totodată, și o listă de susținători cuprinzând zece semnături, într-un singur exemplar original.

7. În acest context, prezintă unele chestiuni legate de modul în care s-au desfășurat unele etape în succesiunea procesului de depunere a candidaturilor la alegerile pentru Președintele României din anul 2019. Astfel, la depunerea candidaturii sale a solicitat Biroului Electoral Central să-i fie restituită, în conformitate cu prevederile legale, o copie a documentului intitulat „propunerea de candidatură” înregistrat, copie pe care a primit-o fără a fi însă certificată de președintele Biroului Electoral Central, având numai ștampila cu numărul de înregistrare.

8. Arată că Biroul Electoral Central are obligația de a comunica deciziile pe care le emite către părțile interesate. În acest demers, deși avea deja atribuit un cod unic de identificare prin depunerea documentelor aferente candidaturii, Biroul Electoral Central nu i-a comunicat, la solicitarea sa, Decizia nr.7/D din 9 septembrie 2019 privind documentele pe care trebuie să le depună partidele politice, organizațiile cetățenilor aparținând minoritățile naționale, alianțele electorale și candidații independenți, în vederea admiterii candidaturilor la alegerile pentru Președintele României din anul 2019, decizie care nu a fost publicată în Monitorul Oficial al României, întrucât legea nu prevede acest aspect. Or, cu privire la obligația de comunicare a deciziilor Biroului Electoral Central, legislația este imperativă și statuează când se comunică sau când se publică prin afișare pe pagina proprie de internet și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Astfel, susține că nu i s-au comunicat de către Biroul Electoral Central faptul că actele ce însoțesc depunerea candidaturii trebuie depuse în mai multe exemplare, în afara celor prevăzute de lege și că aceste documente trebuie să fie inclusiv datate olograf pentru a fi considerate originale, ceea ce excedează legii, întrucât legiuitorul a menționat în mod expres acest aspect, acolo unde a dorit ca actele să îmbrace această formă sau să fie depuse și în copie și în original. În acest context, menționează alte candidaturi depuse și acceptate de către Biroul Electoral Central, care nu au atașate unele documente olografe. De asemenea, precizează că în procesul de întocmire a documentelor necesare a luat formularele postate pe site-ul oficial al Biroului Electoral Central.

9. Arată că Biroul Electoral Central nu a emis o decizie de respingere a candidaturii sale, decizie care să poată fi contestată la Curtea Constituțională în 24 de ore [primesc această decizie (de admitere sau de respingere a candidaturii) numai cei care depun o listă cu 200.000, indiferent dacă celelalte cerințe sunt îndeplinite, iar cei care nu au aceste semnături primesc numai un răspuns administrativ].

10. Consideră că neînregistrarea candidaturii sale la funcția de Președinte al României, care are drept consecință și împiedicarea desfășurării campaniei electorale, cauzată de: 1. faptul că o copie a propunerii candidaturii, înregistrată cu nr.148/C/BEC/P/2019, nu i-a fost restituită cu certificarea președintelui Biroului Electoral Central [astfel cum este prevăzut la art.27 alin.(4) teza finală din Legea nr.370/2004]; 2. de faptul că Biroul Electoral Central nu a emis o decizie de respingere a candidaturii sale, decizie care să poată fi contestată la Curtea Constituțională în 24 de ore; 3. neîndeplinirea obligației legale de comunicare a Decizie Biroului Electoral Central nr.7/D/ din 9 septembrie 2019, conduce la o discriminare și o încălcare a dreptului de a fi ales.

11. În acest context, consideră că numărul de 200.000 de semnături de susținere pe care un candidat independent trebuie să îl depună, număr identic cu cel aferent pentru candidaturile propuse de partidele politice și de alianțele politice este neconstituțional, sens în care se arată că diferențele evidente sunt între tipurile de competitor, respectiv „candidat independent” și „partid politic”, legiuitorul instituind adevărate privilegii celor care candidează la funcția de Președinte al României prin intermediul partidelor politice, inclusiv în ceea ce privește finanțarea și folosirea unui semn electoral. Se are în vedere și situația candidaturilor pentru Parlamentul European, context în care candidatul independent i s-a respectat dreptul fundamental la diferență față de candidatul din partea unui partid politic sau a unei alianțe, acesta având chiar un privilegiu.

12. În ceea ce privește dreptul de a fi ales, apreciază că acesta este restrâns prin dispoziția legală de a avea un anumit număr de semnături de susținere, restrângere prevăzută de art.53 din Constituție, dar care nu trebuie să fie discriminatorie, astfel cum a arătat Curtea în jurisprudența sa anterioară, și consideră că un număr de 20 de cetățeni români care și-au manifestat public intenția de a-și exercita dreptul de a fi ales pentru funcția de Președinte a României pentru alegerile din anul 2019 reprezintă un număr rezonabil. Principiul constituțional referitor la concurența loială ar trebuie să-și găsească aplicabilitate concretă nu numai în viața economică, ci și în viața politică.

13. Reprezentantul Ministerului Public, punând concluzii, în temeiul art.68 alin.(1) din Legea nr.370/2004 pentru alegerea Președintelui României, arată că, în măsura în care se constată că nu există o decizie a Biroului Electoral Central emisă în cazul de față, urmează a se da eficiență considerentelor cuprinse în Hotărârea Curții Constituționale nr.21 din 25 septembrie 2019.

CURTEA,

examinând contestația în raport cu prevederile Constituției, ale Legii nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale și ale Legii nr.370/2004 pentru alegerea Președintelui României, văzând concluziile reprezentantului Ministerului Public, precum și documentele aflate la dosar, reține următoarele:

14. Potrivit dispozițiilor art.146 lit.f) din Constituție, ale art.37 și 38 din Legea nr.47/1992, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.807 din 3 decembrie 2010, precum și celor ale art.31 alin.(1) și (2) din Legea nr.370/2004 pentru alegerea Președintelui României, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.650 din 12 septembrie 2011, cu modificările și completările ulterioare, Curtea Constituțională este competentă să soluționeze contestația privind neînregistrarea candidaturii domnului Bogdan Mihail Zamfir la alegerile pentru Președintele României din anul 2019.

15. Curtea reține că domnul Bogdan Mihail Zamfir și-a depus candidatura la alegerile pentru Președintele României din anul 2019 la Biroul Electoral Central cu nr.148/C/BEC/P/2019 din 22 septembrie 2019, iar înregistrarea sau respingerea înregistrării candidaturii, potrivit art.29 alin.(2) și art.69 alin.(1¹) din Legea nr.370/2004, trebuia realizată în termen de cel mult 48 de ore de la depunerea candidaturii, respectiv până la data de 24 septembrie 2019, ora 24,00. Prevederile art.31 alin.(1) din aceeași lege dau dreptul candidaților, partidelor politice, organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțelor politice, alianțelor electorale și alegătorilor de a contesta înregistrarea sau respingerea înregistrării candidaturilor. Contestațiile pot fi formulate în cel mult de 24 de ore de la expirarea termenului prevăzut de art.29 alin.(2) din aceeași lege, respectiv până la data de 25 septembrie 2019, ora 24,00, astfel că prezenta contestație, fiind depusă la data de 25 septembrie 2019, a fost formulată în termenul prevăzut de lege.

16. Curtea reține că atât condițiile de eligibilitate, cât și impedimentele constituționale pentru a fi ales în funcția de Președinte al României sunt prevăzute expres și limitativ în Constituție și în Legea nr.370/2004.

17. Potrivit art.37 din Constituție, coroborat cu art.16 alin.(3), art.36 și art.40 alin.(3) din Constituție, au dreptul de a fi aleși pentru funcția de Președinte al României cetățenii cu drept de vot care, până în ziua alegerilor inclusiv, au împlinit 35 de ani, au domiciliul în țară și cărora nu le este interzisă asocierea în partide politice. Totodată, conform art.27 alin.(2) din Legea nr.370/2004, „(2) *Propunerile se fac în scris și vor fi*

primite numai dacă: a) sunt semnate de conducerea partidului sau a alianței politice ori de conducerea acestora, care au propus candidatul sau, după caz, de candidatul independent;

b) cuprind prenumele și numele, locul și data nașterii, starea civilă, domiciliul, studiile, ocupația și profesia candidatului și precizarea că îndeplinește condițiile prevăzute de lege pentru a candida;

c) sunt însoțite de declarația de acceptare a candidaturii, scrisă, semnată și datată de candidat, de declarația de avere, declarația de interese, de o declarație pe propria răspundere a candidatului în sensul că a avut sau nu calitatea de lucrător al Securității sau de colaborator al acesteia, precum și de lista susținătorilor, al căror număr nu poate fi mai mic de 200.000 de alegători”.

18. De asemenea, potrivit art.29 alin.(2) din Legea nr.370/2004, „Înregistrarea și respingerea înregistrării candidaturilor de către Biroul Electoral Central se fac prin decizie, în termen de cel mult 48 de ore de la depunerea acestora”. Se mai reține că această soluție legislativă a fost consacrată prin art.1 pct.16 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.95/2009 privind modificarea și completarea Legii nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.608 din 3 septembrie 2009, iar, spre exemplu, cu ocazia alegerilor pentru funcția de Președinte al României din anul 2009, Biroul Electoral Central a emis decizii de respingere a candidaturilor în măsura în care listele de susținători nu erau depuse [a se vedea, cu titlu exemplificativ, Hotărârile Curții Constituționale nr.1 din 16 octombrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.708 din 21 octombrie 2009, nr.6 din 23 octombrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.723 din 27 octombrie 2009, sau nr.12 din 26 octombrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.732 din 28 octombrie 2009, prin care au fost respinse contestații formulate împotriva deciziilor Biroului Electoral Central de respingere a înregistrării candidaturilor la alegerile pentru Președintele României din anul 2009].

19. În aceste condiții, Curtea constată că actul prin care Biroul Electoral Central respinge înregistrarea unei candidaturi, indiferent de condiția constituțională sau legală considerată a fi neîntrunită, este decizia. Prin urmare, nedepunerea listei susținătorilor sau depunerea acesteia cu un număr mai mic de 200.000 de susținători determină respingerea candidaturii prin decizie. Or, în cazul de față, respingerea s-a realizat printr-o adresă de comunicare a soluției de neînregistrare a candidaturii, iar acest înscris nu poate fi calificat/asimilat drept decizie, nici formal, nici material. În condițiile nerespectării de către Biroul Electoral Central a prevederilor art.29 alin.(2) din Legea nr.370/2004, Curtea va admite contestația formulată și, în condițiile în care se verifică faptul că, în cauză, nu a fost depusă lista de susținători potrivit art.4 alin.(2) teza întâi și art.27 alin.(2) lit.c) din Legea nr.370/2004, Biroului Electoral Central îi va reveni, potrivit legii, obligația de a emite o decizie de respingere a înregistrării candidaturii domnului Bogdan Mihail Zamfir la alegerile pentru Președintele României din anul 2019.

20. Cu privire la invocarea excepției de neconstituționalitate, Curtea constată că, în cauză, contestatorul este nemulțumit și de soluția legislativă potrivit căreia candidaturile propuse de partidele și de alianțele politice, precum și candidaturile independente pot fi depuse numai dacă sunt susținute de cel puțin 200.000 de alegători, sens în care susține neconstituționalitatea art.4 alin.(2) teza întâi și a art.27 alin.(2) lit.c) din Legea nr.370/2004. Curtea constată că verificarea constituționalității legilor pe calea controlului *a posteriori* de constituționalitate se realizează pe calea excepției de neconstituționalitate, potrivit art.146 lit.d) din Constituție. O asemenea excepție poate fi analizată numai în cadrul exercitării atribuției Curții Constituționale prevăzute de art.146 lit.d) din Constituție, potrivit căruia Curtea „*hotărăște asupra excepțiilor de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele, ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial; excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată și direct de Avocatul Poporului*”, iar nu și în cadrul atribuției reglementate de dispozițiile art.146 lit.f) din Constituție, potrivit cărora Curtea Constituțională „*veghează la respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui României și confirmă rezultatele sufragiului*”, astfel că nu poate face obiectul contenciosului electoral [Hotărârea nr.45 din 7 noiembrie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.605 din 24 noiembrie 2000, Hotărârea nr.19 din 10 noiembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1085 din 23 noiembrie 2004, Hotărârea nr.1 din 16 octombrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.708 din 21 octombrie 2009, Hotărârea nr.3 din 20 octombrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I,

nr.722 din 26 octombrie 2009, sau Hotărârea nr.6 din 22 septembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.774 din 24 septembrie 2019].

21. Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.f) din Constituție, al art.11 alin.(1) lit.B.a), al art.37 și 38 din Legea nr.47/1992, precum și al art.31 alin.(1) și (2) din Legea nr.370/2004, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

HOTĂRĂȘTE:

Admite contestația formulată de domnul Bogdan Mihail Zamfir și obligă Biroul Electoral Central să emită, potrivit legii, o decizie cu privire la candidatura domnului Bogdan Mihail Zamfir la alegerile pentru Președintele României din anul 2019.

Hotărârea este definitivă, se comunică Biroului Electoral Central și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 26 septembrie 2019.